

Nabídka na odkoupení a vytěsnění akcionáře

- Nabídka na odkoupení
- základní principy, § 183h ObchZ, povinná/dobrovolná
 - předpoklady pro uložení povinnosti učinit nabídku: majoritní akcionář/i, event. osoby jednající ve shodě disponují min. 95% hlasovacích práv, jde o registrované cenné papíry, žadatel nejedná ve shodě s většinovým akcionářem, závažné skutečnosti
- „Vytěsnění akcionáře“
- ingerence KCP, správní řízení
 - do jisté míry „zrcadlová“ nabídka odkoupení,
- Terminologie
- „Squeeze-out“, „Freeze-out“, „Vytěsnění akcionáře“, v návrhu obchodního zákona (www.juristic.cz) **„Právo výkupu účastnických cenných papírů“**
- Důvody zavedení
- značné formální náklady (dané nutností respektovat řadů předpisů o ochraně akcionářské minority)
 - zneužívání minoritní účasti
 - neznámí akcionáři (nemožnost dobrovolného výkupu)
 - konkurenční nevýhody oproti jiným právním řádům
 - proporcionalita: vyvážení povinnosti učinit nabídku převzetí
- Sporná místa
- působnost úpravy – jen „veřejné“, nebo i „soukromé“ akciové společnosti; proč ne i pro společnosti s ručením omezeným
 - soulad s ústavní ochranou vlastnických práv
 - výše náhrady, hospodářské dorovnání
 - min. podíl na hlasovacích právech

Podstata vytěsnění (práva na odprodej)

- možnost požadovat po majitelích účastnických cenných papírů, aby mu tyto cenné papíry prodali za určitou přiměřenou cenu; přijetí návrhu může být i proti vůli minoritního majitele vynuceno, příp. nahrazeno (soudním rozhodnutím)

- evropská úprava

Podobné instituty

- u přeměny obchodních společností: nepřiměřený výměnný poměr s právem na dorovnání v penězích
- zejména ale zrušení akciové společnosti s převodem jmění na akcionáře (§ 220p ObchZ)
- zdánlivě podobné: kaduční řízení ve společnosti s ručením omezeným (není ale vazba na porušení povinností – vytěsnění není vázáno na určité chování společníka)

Komparace

- obdobné úpravy v ES i USA, dlouhodobá tradice (min. v rámci podnikových kombinací), rozdíly povětšinou jen v hranici, od které začíná možnost vytěsnění a v záběru úpravy („veřejné“ nebo i „soukromé“ společnosti?)
- Velká Británie, „compulsory acquisition of shares“ sec. 429 a 430 Companies Act (1985), předpokladem vytěsnění je skutečnost, že majoritní akcionář získal podíl na základ veřejného návrhu adresovaným všem akcionářům, podíl musí dosáhnout nejméně 90%; vytěsnění se realizuje za stejných podmínek (cena, výměnný poměr) jako v předchozí nabídce; vytěsnění je „kompenzováno“ právem minoritních akcionářů na nabídku k odkoupení podle sec. 430A Companies Act
- Francie, „retrait obligatoire“, Reglement general du Conseil des Marchés Financiers (CMF), čl. 5-7-1; vytěsnění možné bez ohledu na předchozí nabídku převzetí; hranice 95%; předpokládá se schválení orgánem dozoru – ten také určí přiměřenou náhradu
- Itálie – předpokladem je upozornění na pozdější vytěsnění v rámci nabídky převzetí; hranice 98%
- Rakousko – zatím bez úpravy vytěsnění; možné jen v rámci podnikových kombinací
- Nizozemí - čl. 92a a 201a holandského občanského zákoníku, týká se i společností s ručením omezeným; min. podíl činí 95%

Úprava v SRN

- § 327a AktG a násl., „*Der Ausschluss von Minderheitsaktionären*“
- Předpoklady: majoritního akcionáře (min. 95% hlasů) může být přijato rozhodnutí valné hromady akciové společnosti nebo komanditní společnosti na akcie o převodu akcií ostatních (minoritních) akcionářů za přiměřenou náhradu (Barabfindung)
- Hlavní akcionář určí výši relativní náhrady, která musí odrážet poměry společnosti v čase přijetí usnesení valné hromady; od zveřejnění zápisu o rozhodnutí valné hromady se náhrada úročí sazbou 2% p.a.+ základní sazba (diskont), proplacení je garantováno úvěrovou institucí
- Valná hromada musí mít na programu schválení vytěsnění, hlavní akcionář předkládá na valné hromadě písemnou zprávu, ve které prokazuje splnění předpokladů pro vytěsnění
- Nepřiměřenost náhrady nemůže být zpochybněna napadnutím usnesení valné hromady, akcionář se ale může domáhat zvýšení náhrady u soudu – příslušný je *Landgericht* (Spruchstellenverfahren, blíže § 306 AktG), nárok je potřeba uplatnit v prekluzivní lhůtě dvou měsíců od zveřejnění zápisu v obchodním rejstříku

Pododdíl 6: Právo výkupu účastnických cenných papírů

§ 461

- (1) Osoba, která vlastní v cílové společnosti účastnické cenné papíry,
- a) jejichž souhrnná jmenovitá hodnota činí alespoň 90% jejího základního kapitálu, nebo
 - b) které nahrazují cenné papíry, jejichž souhrnná jmenovitá hodnota činí alespoň 90% základního kapitálu společnosti, anebo
 - c) s nimiž je spojen alespoň 90% podíl na hlasovacích právech ve společnosti „dále jen »hlavní akcionář«)
- je oprávněn požadovat, aby valná hromada rozhodla o přechodu všech jejích ostatních účastnických cenných papírů na jeho osobu. K přijetí usnesení je potřebný souhlas alespoň devíti desetin hlasů všech vlastníků účastnických cenných papírů, přičemž vlastníci prioritních akcií a hlavní akcionář mají právo hlasovat. Rozhodnutí valné hromady se vyhotovuje ve formě notářského zápisu a usnesení obsahuje určení hlavního akcionáře a výši protiplnění určenou podle odst. 4.
- (2) Pro účely stanovení podílu podle odstavce 1 se k vlastním účastnickým cenným papírům v majetku společnosti nepřihlíží.
- (3) Představenstvo svolá valnou hromadu bez zbytečného odkladu po doručení žádosti; § 319 odst. 6 se použije obdobně.
- (4) Společně s žádostí podle odstavce 1 předá hlavní akcionář společnosti zdůvodněné určení výše protiplnění, případně znalecký posudek, je-li vyžadován; tyto listiny vyhotoví hlavní akcionář na vlastní náklady.

§ 461a

- (1) Vlastníci účastnických cenných papírů mohou od okamžiku obdržení pozvánky na valnou hromadu požádat soud o přezkoumání přiměřenosti protiplnění; není-li toto právo využito do měsíce ode dne zveřejnění usnesení valné hromady podle § 461 odst. 1, zaniká. Důkazní břemeno o přiměřenosti protiplnění nese hlavní akcionář, ledaže byla výše protiplnění doložena znaleckým posudkem.
- (2) V případě, že vlastník účastnického cenného papíru nevyužije právo podle odstavce 1, ačkoliv mu bylo usnesení valné hromady podle § 461 odst. 1 známo, nemůže se nepřiměřenosti protiplnění již dovolávat, a to ani v rámci žaloby o neplatnost usnesení valné hromady.
- (3) Soudní rozhodnutí, kterým bylo přiznáno právo na jinou výši protiplnění, je pro hlavního akcionáře a pro společnost závazné co do základu přiznaného práva i vůči ostatním vlastníkům účastnických cenných papírů. Promlčecí doba začíná běžet ode dne právní moci rozhodnutí, a to vůči všem oprávněným osobám bez ohledu na to, zda byly účastníky řízení.
- (4) Soudní rozhodnutí podle odstavce 3 nezpůsobuje neplatnost usnesení valné hromady podle § 461 odst. 1, hlavní akcionář však bez zbytečného odkladu doplatí vlastníkům účastnických cenných papírů

rozdíl mezi výší protiplnění určeným v usnesení valné hromady a výší protiplnění í určeným soudním rozhodnutím.

§ 462

- (1)** Představenstvo bez zbytečného odkladu usnesení valné hromady zveřejní Uplynutím jednoho měsíce od zveřejnění přechází vlastnické právo ke zbylým účastnickým cenným papírům ve společnosti na hlavního akcionáře.
- (2)** Dosavadní vlastníci listinných účastnických cenných papírů je předloží společnosti bez zbytečného odkladu po přechodu vlastnického práva, jinak nemohou v době prodlení požadovat protiplnění podle § 463. Společnost navrhne zápis změny vlastníků zaknihovaných účastnických cenných papírů osobě oprávněné vést centrální evidenci cenných papírů podle zvláštního právního předpisu ve stejné lhůtě s tím, že podkladem pro zápis změny je usnesení valné hromady podle 461 odst. 1.
- (3)** Nepředloží-li dosavadní vlastníci účastnických cenných papírů tyto cenné papíry do měsíce, případně v náhradní lhůtě určené společností, která nesmí být kratší než 14 dnů, postupuje společnost podle § 402. Prohlášením účastnického cenného papíru za neplatný zaniká právo jeho vlastníka na vyplacení protiplnění.
- (4)** Vracené účastnické cenné papíry předá společnost hlavnímu akcionáři. Za účastnické cenné papíry prohlášené za neplatné vydá představenstvo společnosti bez zbytečného odkladu hlavnímu akcionáři nové účastnické cenné papíry.

§ 463

- (1)** Dosavadní vlastníci účastnických cenných papírů mají právo na protiplnění určené podle těchto zásad:
 - a) v případě, že hlavní akcionář nabyl podíl podle § 461 odst. 1 v důsledku nepodmíněné a neomezené nabídky převzetí, považuje se za přiměřenou hodnotu protiplnění cena nebo směnný poměr určené v nabídce převzetí, nebo
 - b) v případě, že nebyl podíl získán nabídkou převzetí, případně bylo-li usnesení valné hromady podle § 461 odst. 1 zveřejněno po uplynutí 3 měsíců od uplynutí doby závaznosti nabídky převzetí, na jejímž základě nabyl hlavní akcionář rozhodný podíl, určí se hodnota protiplnění na základě znaleckého posudku, který nesmí být starší než 3 měsíce ke dni rozhodování valné hromady podle § 461 odst. 1.
- (2)** Hlavní akcionář poskytne oprávněným osobám protiplnění bez zbytečného odkladu poté, co tyto splní povinnost předložit účastnické cenné papíry podle § 462 odst. 2 a 3, případně poté, co bude zapsána změna vlastníka v centrální evidenci cenných papírů podle zvláštního právního předpisu.
- (3)** Neposkytne-li hlavní akcionář vlastníkovi účastnického cenného papíru protiplnění do dvou měsíců ode dne podle odstavce 2 nebo nedohodne-li se s ním jinak platí, že k výkupu jeho účastnických cenných papírů nedošlo a společnost zajistí bez zbytečného odkladu obnovení stavu

před rozhodnutím valné hromady o výkupu; náklady s tím spojené nese hlavní akcionář.

§ 463a

- (1)** Zveřejněním usnesení valné hromady dochází k vyřazení účastnických cenných papírů z obchodování na oficiálním trhu, byly-li kótovány; § 287 se nepoužije. Společnost o skutečnosti vyřazení informuje v souladu se zvláštním právním předpisem organizátora regulovaného trhu a další povinné osoby s žádostí o promítnutí vyřazení do příslušného seznamu.
- (2)** Právo hlavního akcionáře podle § 461 odst. 1, které není uplatněno do tří měsíců od uplynutí doby závaznosti nabídky převzetí podle § 463 odst. 1 písm. a) nebo do tří měsíců ode dne nabytí rozhodného podílu, zaniká, ledaže se postupuje podle odstavce 3.
- (3)** Uplynula-li lhůta podle odstavce 2, může navrhovatel uplatnit postup podle § 461 odst. 1 jen tehdy, jsou-li prokázány důvody hodné zvláštního zřetele a souhlasí-li s tím soud.

§ 463b

- (1)** V případě, že byly přešlé účastnické cenné papíry zástavou, zástavní právo zveřejněním usnesení valné hromady zaniká.
- (2)** Hlavní akcionář složí částku odpovídající hodnotě zastavených účastnických cenných papírů do úschovy, a na zástavního věřitele, který drží zastavený účastnický cenný papír se přiměřeně použijí § 462 odst. 2 a 3; to neplatí dohodnou-li se hlavní akcionář a dosavadní zástavní věřitel jinak
- (3)** Není-li zástavní věřitel znám nebo není-li známa existence zástavního práva, vyplatí hlavní akcionář osobě, která mu prokáže, že původní účastnické cenné papíry byly v okamžiku rozhodnutí podle § 461 odst. 1 předmětem zástavního práva zřízeného v její prospěch, částku odpovídající jejich hodnotě, ledaže se s touto osobou dohodne jinak.
- (4)** Není-li prokázáno zástavní právo podle odstavce 3 do 6 měsíců ode dne zveřejnění usnesení valné hromady podle § 461 odst. 1, právo na výplatu podle odstavce 3 zaniká.

§ 463c

Tento pododdíl se použije i v případě, že cílová společnost je soukromou akciovou společností.